

Jaarbeeld 2010

VOHA | SGBO | VOSON

Afdeling Eerstelijns geneeskunde
Centrum voor Huisartsgeneeskunde,
Ouderengeneeskunde en Public
Health

UMC St Radboud
Eerstelijns geneeskunde

Unit Vervolgopleidingen
Directeur dr B.J.A.M. Bottema
Postbus 9101 (Huispost 166)
6500 HB Nijmegen

www.umcn.nl/voha

www.umcn.nl/voson

www.umcn.nl/sgbo

VOORWOORD

Goed opgeleide specialisten die zorgvuldig luisteren naar vragen van patiënten en daar met wijsheid op reageren. Dokters die compassie hebben met de zieke mens en hart hebben voor het vak. Maar ook artsen die overzicht houden en de patiënt begeleiden door het doolhof van de gezondheidszorg. Dat is wat de unit Vervolgopleidingen van de afdeling Eerstelijngeneeskunde de patiënt wil bieden. Samenwerking tussen huisartsen, specialisten ouderengeneeskunde en bedrijfsartsen maakt het mogelijk bij elkaar over de schutting te kijken, van elkaar te leren en nieuw onderwijs te ontwikkelen.

De voortgaande specialisatie binnen de zorg versterkt de behoefte aan een krachtige generalist met hoog gekwalificeerde medische deskundigheid. Samenwerking binnen de eerste lijn zal helpen zorg op maat in de buurt van de oudere en chronisch zieke patiënt te organiseren. De introductie van technologische innovaties binnen de opleidingen draagt hieraan bij.

Er is veel dynamiek binnen de gezondheidszorg. De vervolgopleidingen zijn een belangrijk instrument voor implementatie van veranderingen binnen de beroepsgroep. In dit Jaarbeeld geven we u een korte indruk van de activiteiten in 2010.

Dr. B.J.A.M. Bottema, huisarts
Directeur unit Vervolgopleidingen afdeling Eerstelijngeneeskunde

“Dokters met compassie voor de zieke mens en hart voor het vak.”

AIOS

De uitbreiding met 12 extra aios in september 2010 brengt het totaal aantal huisartsen in opleiding in Nijmegen op een gemiddelde van 220. Hiermee heeft de VOHA de grootste toelatingscapaciteit van Nederland. De ontwikkeling van een aanbodgestuurd naar een vraag- en competentiegericht curriculum zet zich in 2010 gestaag voort, evenals de versterking van het managementonderwijs en de aandacht voor de implementatie van standpunten van de beroepsgroep. Aan de hand van de vereiste eindresultaten bepaalt de aios steeds meer zelf de inhoud van zijn onderwijsprogramma. Deze eigen leerverantwoordelijkheid is in lijn met de eisen waaraan de moderne huisarts moet voldoen. Continue zelftoetsing en reflectie tijdens de opleiding bereiden de aios voor op de voortgaande vorming tijdens de latere professionele loopbaan. Het onderwijs vindt meer en meer plaats binnen een e-learning omgeving. Blackboard is inmiddels een onmisbaar tool en aios, docenten, opleiders en medewerkers gebruiken het op structurele basis. Volop in ontwikkeling is het e-portfolio dat een grote rol zal gaan spelen tijdens de opleiding. Dit digitale portfolio zal uiteindelijk toetsresultaten bevatten, competentiescores tonen en de ontwikkelingslijn van de aios grafisch weergeven.

ONDERWIJS

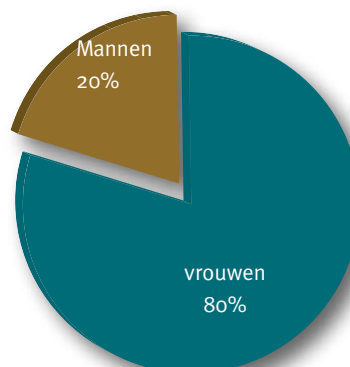
De VOHA besteedt veel aandacht aan ondersteuning en professionalisering van docenten en opleiders. Zij zijn van cruciaal belang voor de kwaliteit van de opleiding die zich immers voor het grootste gedeelte in de praktijk afspeelt. Het door de KNMG opgestelde competentieprofiel dient als referentiekader voor de scholing van beide groepen. Acht jaarlijkse terugkomdagen zijn voor de opleiders belangrijke momenten om informatie te delen en om zelf te leren. Daarnaast

leveren de HAO-meerdaagsen in 2010 nieuwe inzichten en waardevolle informatie op aan de hand van de thema's 'GGZ' en 'Afstand met behoud van nabijheid'. Nieuw in 2010 is de introductie cursus voor aspirant-opleiders. Deze driedaagse cursus bereidt de opleider voor op zijn te vervullen taak.

KWALITEIT

Uit de resultaten van diverse audits blijkt dat constante evaluatie en onderzoek van het onderwijs een positief effect sorteert. De aios van de VOHA zijn tevreden over het onderwijs, het niveau van de opleiders en de expertise van de docenten. Een groot aantal opleidingspraktijken behaalt in 2010 een NHG-accreditering. Een verbeterpunt is de medisch inhoudelijke verdieping van het terugkomdagonderwijs. De inbedding binnen de nieuwe afdeling Eerstelijns-geneeskunde biedt steeds meer kansen om experts op deelterreinen bij het onderwijs te betrekken. Tijdens een door de VOHA georganiseerd internationaal symposium in Nijmegen is gewerkt aan het ontwikkelen van een verbeterde selectieprocedure van aios. Deze nieuwe aanpak zal in 2011 lokaal zijn beslag krijgen en vervolgens landelijk worden ingevoerd.

VOHA INSTROOM

Reflecteren en doorschakelen...

“Het jaar 2010 stond voor het MT in het teken van reflecteren en doorschakelen. Waar staan we bij het operationaliseren van de landelijke visie op opleiden uit 2005 en waar gaan we heen? We hebben besloten om de opleiding volledig in te richten aan de hand van competentie-gerichte opdrachten en een portfolio. Het traject hiertoe is uitgezet en vervolgens vastgelegd in het beleidsplan 2011.”

Bernard Frijling, plaatsvervangend hoofd VOHA

“Met positieve herinneringen denk ik terug aan mijn opleiding aan de VOHA. Regelmatig betrap ik me erop bepaalde gewoonten van mijn opleiders te hebben overgenomen. In mijn praktijk ervaar ik dagelijks het belang van een goede opleiding en inspirerende rolmodellen. Voor de aios die ik hier begeleid, wil ik graag een voorbeeld zijn en zodoende mijn steentje bijdragen aan een gedegen opleiding. Goede huisartsen zijn nu en in de toekomst hard nodig. Ik verwachtte dat met een aios in huis de hele praktijk geprikkeld zou worden. Nu, dat klopt! Niet alleen op medisch gebied maar ook organisatorisch en logistiek. Voor mij is dat een reden om nog lang aios te begeleiden.”

Peter Verbruggen, huisartsopleider

“DE INBRENG DIE JE ALS AIOS HEBT BIJ HET KOPPELEN VAN STAGEPLAATSEN IS ERG PRETTIG.”

Saskia Groenenveldt, eerstejaars aios VOHA

“Het HAO-team werkte in 2010 aan vernieuwing van de opleidertraining. Hoewel er waardering bleek voor de inhoud van het onderwijs op de terugkomdagen, waren er ook enkele punten vatbaar voor verbetering. In voor- en najaar organiseerden we een zeer geslaagde meerdaagse training die onder andere in het teken stond van de GGZ.

De docenten van de CCZ- en de GGZ-groep brachten een informatiegids uit waarin gedefinieerd staat wat er van stageopleiders wordt verwacht qua onderwijs, coaching en beoordeling. Met de opzet van een startclass voor de ELWP-stages maakte de VOHA een grote verbeterslag bij het onderwijs in chronisch complexe aandoeningen en GGZ problematiek. Deze startclass bestaat uit 3 tot 4 dagen onderwijs op het instituut als voorbereiding op de stage. In 2010 hebben we dus niet stilgezeten!”

Lidwien Bernsen, onderwijscoördinator VOHA

“Goed opgeleide specialisten die zorgvuldig luisteren naar vragen van medewerkers ....”

CURSISTEN

In 2010 telt de Nijmeegse bedrijfsartsenopleiding SGBO 40 cursisten. De kleinschaligheid van de opleiding blijkt opnieuw grote voordelen te hebben. De SGBO scoort positief in vergelijking met de opleidingen tot bedrijfsarts elders in het land. Vanuit heel Nederland komen cursisten naar Nijmegen om de bedrijfsartsenopleiding te volgen. Belangrijkste redenen die de cursisten noemen, zijn de korte lijnen en het persoonlijke contact met stafleden en docenten. De waardering voor de persoonlijke aanpak van de cursisten gaat gepaard met lovende kritieken over de opleiding van de arbodiensten. Zij beschouwen de SGBO als de beste bedrijfsartsenopleiding van Nederland.

ONDERWIJS

Het werk van de bedrijfsarts heeft onder invloed van gewijzigde regelgeving ingrijpende veranderingen doorgemaakt. De SGBO kan hier mede door haar kleinschaligheid flexibel op inspringen. De opleiding toetst haar onderwijsaanbod continu aan de actualiteit. Door het veelvuldig gebruik maken van gastdocenten is het onderwijs van de opleiding altijd up-to-date.

Vanwege de gewijzigde ARBO-regelgeving, sociale wetgeving en economisch en maatschappelijke omstandigheden wordt de adviesrol van de bedrijfsarts steeds belangrijker. Om hierop nog beter in te spelen, start de SGBO eind 2010 met een opleiding tot A&O-deskundige. De opleiding is voorbereid in nauwe samenwerking met de Nederlandse Academie voor Arbeidswetenschappen (NAAW).

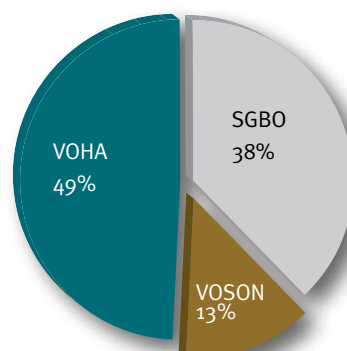
KWALITEIT

In het cursusjaar 2010-2011 bestaat de SGBO 50 jaar. Tijdens het jubileumsymposium in maart wordt even geneeskunde. De samenwerking tussen huisarts en

achterom gekeken naar de ontwikkelingen in een halve eeuw bedrijfsartsenopleiding. Vanwege de vele veranderingen in en om het vak is de blik anno 2010 echter vooral vooruit gericht.

Er kan geconcludeerd worden dat de SGBO baat heeft bij de inbedding binnen de afdeling Eerstelijns-bedrijfsarts krijgt binnen deze afdeling steeds meer aandacht. Een voorbeeld hiervan is de nominatie voor de Koplopersprijs van bedrijfsarts Jacqueline Janssen. Voor haar project Sterk naar Werk werkte zij een jaar als consulent in een eerstelijnsgezondheidscentrum met als doel de preventie van langdurig verzuim te bevorderen door beter en vroegtijdiger advies. Ook profiteert de SGBO van het wetenschappelijk onderzoek binnen de afdeling Eerstelijns-geneeskunde. Zo onderzochten bijvoorbeeld Judith Bos en Nathalie Donders de problemen waar oudere werknemers tegenaan lopen. Hun onderzoeksresultaten zijn, gezien de vergrijzing, een waardevolle toevoeging in de wetenschappelijke onderbouwing van het onderwijs bij de SGBO.

AANTAL AIOS DAT PARTTIME WERKT PER OPLEIDING

Een prima opleiding

“Een oude rot als ik herkent veel onderwijskundige bla bla in de modernisering van de vervolgoopleidingen. De SGBO gaat daar gelukkig kritisch mee om en respecteert mijn reserves op grond van praktijkervaring. Samen maken we er een prima opleiding van.”

Geert van Nispen, opleider, 365 (Arbodienst)

“ In de afgelopen jaren heb ik kennisgemaakt met de wetenschappelijke basis van ons vakgebied. Ik begrijp nu waarom we het doen zoals we het doen. Daarnaast ben ik communicatief veel vaardiger geworden in mijn contact met werkgevers en werknemers.”

**Astrid Michiels, aios,
Human Capital Care**

“WIJ STUREN ONZE ARTSEN GRAAG NAAR DE SGBO OMDAT ZE DAAR WORDEN OPGELEID TOT COMPETENTE BEDRIJFSARTSEN DIE JE GOED BIJ EEN WERKGEVER KUNT WEGZETTEN. DOKTERS DIE DE KLANT CENTRAAL ZETTEN EN HUN VAK VERSTAAN.”

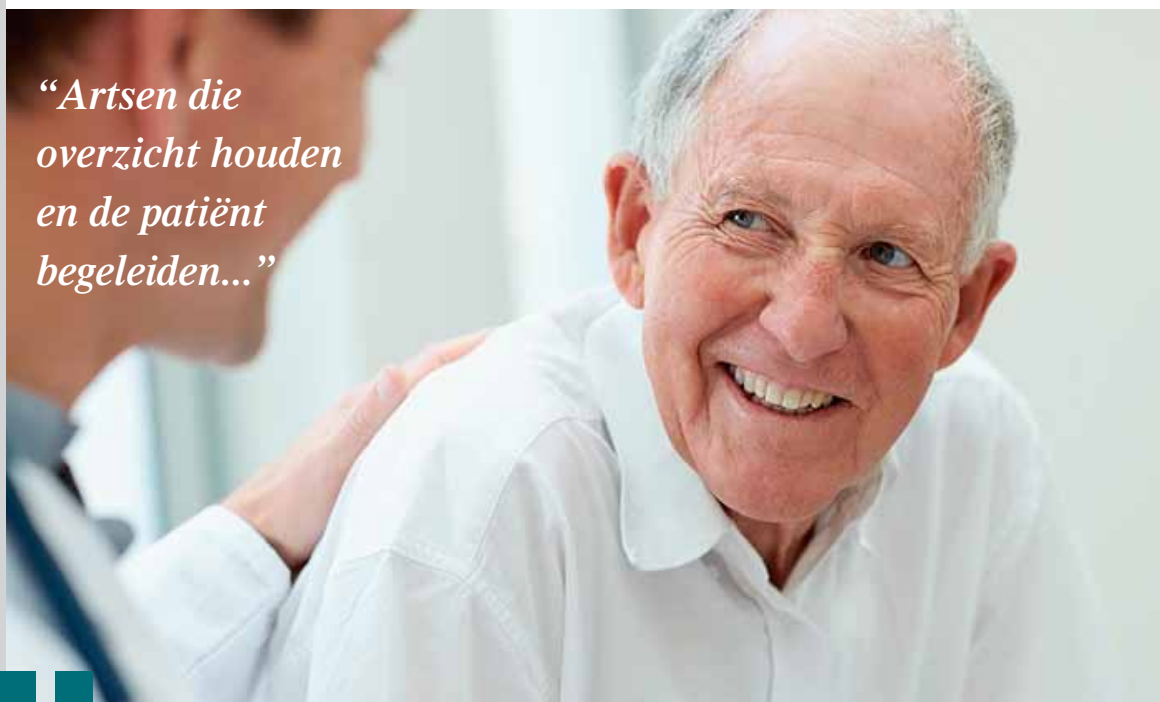
Johan Spierings, directeur De Bedrijfspoli

“Ik werk graag voor de SGBO. De opleiding is er erg op gericht om artsen op te leiden tot adviseur. Het is een leuke groep om te trainen. Jonge artsen hebben veel interesse om de adviesrol goed in hun vingers te krijgen.”

**Vincent van Reusel, gastdocent,
Pelgrim organisatieadvies & training**

*“Artsen die
overzicht houden
en de patiënt
begeiden...”*

AIOS

In totaal volgen 82 aios in 2010 de vervolgopleiding tot specialist ouderengeneeskunde. Vanwege de uitbreiding van de opleiding van twee naar drie jaar studeert in 2010 geen hele jaargroep af. Een ex-huisarts met vrijstelling voor delen van de opleiding voltooit in augustus als eerste aios de vernieuwde opleiding. De veranderde opleiding brengt, in samenhang met de integratie van de VOSON binnen de afdeling Eerstelijns geneeskunde, veel dynamiek met zich mee. Een aioswerkgroep levert input over de inhoudelijke vernieuwing van het curriculum.

Uit de instroomgegevens van aios blijkt dat het co-schap ouderenzorg, door het UMC St Radboud als enige UMC in Nederland verplicht gesteld, een belangrijke rol speelt in de keuze voor het specialisme. In 2010 komen voor het eerst aios in de opleiding na een wetenschapsstage en seniorcoschap van drie maanden in het specialisme. De Samenwerkende Opleidingen tot specialist Ouderengeneeskunde Nederland (SOON) vernieuwen hun PR-campagne en spitsen deze toe op medisch studenten en basisartsen.

ONDERWIJS

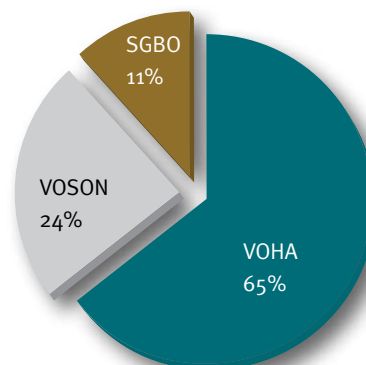
Het vernieuwde onderwijsprogramma van de VOSON sluit voor het eerst een tweede curriculumjaar af met een klinische stage in het ziekenhuis en een ambulante stage bij de GGz. Het cursorisch onderwijs krijgt een meer modulaire inrichting met competentiegerichte programma's die aansluiten bij de stages. De samenwerking met de VOHA groeit. Vanaf 2010 verzorgt de VOSON een introductieprogramma over de werkwijze van huisartsen in opleiding bij aanvang van hun verpleeghuisstage. De verdere integratie van beide opleidingen is een logische stap gezien de veranderende en in complexiteit toenemende zorgvraag

in Nederland. Het werkgebied van de specialist ouderengeneeskunde is immers niet meer uitsluitend intramuraal. Samenwerking met huisartsen is in deze situaties van groot belang en kan juist in de opleidingssituatie worden geleerd.

KWALITEIT

Academisering van de opleiding wordt als belangrijk speerpunt genoemd op een landelijke invitationale conference over de instroomproblemen in de opleidingen tot specialist ouderengeneeskunde. De VOSON sluit zich hier geheel bij aan en beschouwt wetenschappelijk onderzoek als een van de pijlers in de onderbouwing en de kwaliteit van het onderwijs. Dit leidt onder andere tot een prachtig prestatie van eerstejaars aios Esther van Kollenburg. Zij sleept op het jaarcongres van beroepsvereniging Verenso de prijs voor best gepresenteerde onderzoek in de wacht. In oktober besteedt de VOSON in het kader van docentprofessionalisering een trainingdag aan de ontwikkeling van de competentie 'realiseren van evenwichtig en uitdagend onderwijs'.

VERDELING AIOS UNIT OPLEIDINGEN

“Tijdens mijn geneeskundestudie in Nijmegen maakte ik via een meeloopdag in mijn vierde jaar kennis met ouderengeneeskunde. Na mijn regulier coschap, senior coschap en een onderzoekstage besloot ik de vervolgopleiding tot specialist ouderengeneeskunde te doen. Mijn enthousiasme voor dit vak is na één jaar opleiding alleen maar toegenomen! Door alle bijzondere dingen die je meemaakt, groei je ontzettend. Zowel professioneel als persoonlijk. Het mooie is dat je in dit vak echt aandacht hebt voor de persoon en niet alleen voor zijn ziekte. Ouderengeneeskunde is gewoon een prachtvak met een grote toekomst.”

Esther van Kollenburg, eerstejaars aios VOSON en winnares best gepresenteerde onderzoek jaarcongres Verenso

“De persoonlijke en professionele groei van de aios is voor mij een grote inspiratie. In de coaching van de aios kan ik al mijn kennis en ervaring kwijt. Wat ik ervoor terug krijg? Veel energie! Na elke terugkomdag voel ik me nóg meer gemotiveerd om aios verder op te leiden. In haar relatief korte bestaan is de opleiding ontzettend gegroeid. De positieve sfeer bij de VOSON treft mij iedere keer opnieuw. Mede door de VOSON voel ik mij een trotse ambassadeur van het vak.”

Raymond van de Walle, praktijkopleider aan de VOSON, Van Neynselstichting 's Hertogenbosch

“

“Als docent bespreek ik met aios de problematiek van het specialisme ouderengeneeskunde. Onder de aios heerst veel enthousiasme voor de zorg en behandeling voor deze specifieke patiënten. Ik help hen de koers uit te zetten en reik hen handvatten aan waarmee ze in de praktijk van alledag aan de slag gaan. Het is geweldig om hun groei en toenemend zelfvertrouwen tijdens de opleidingsperiode waar te nemen. Ik vind het inspirerend om in dat proces een bijdrage te mogen leveren.”

Eric van der Geer, docent specialist ouderengeneeskunde en coördinator aios-curriculum VOSON

“In 2010 nam ik de stap om, na vijf jaar specialisme ouderengeneeskunde, praktijkopleider voor de VOSON te worden. Binnen een maand na mijn aanmelding (help!) diende zich een AIOS aan. Voor mij was er geen ontkomen meer aan om de SOON-startmodule te volgen. Omdat ik de smaak te pakken kreeg, besloot ik kaderopleider te worden. Module-A heb ik net afgerond en ervaren als nuttig en leerzaam. Hoewel opleiden misschien gemakkelijk lijkt, is het soms best moeilijk. De voldoening is echter groot. Met volle overtuiging kan ik zeggen dat ik een goede keuze heb gemaakt.”

Dr. Marcel Janssen, nieuwe opleider in 2010, De Zorggroep Noord-Limburg